

Provkonstunktion - Svenska 1

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Svenska 1

Tema: Upplysningstiden och romantiken: Bellman och Lennngrens Bidrag

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förmåga att läsa och analysera litteratur från upplysningstiden och romantiken, med särskilt fokus på verk av Carl Michael Bellman och Olof von Dalin samt deras teman och betydelse.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Eleverna ska få möjlighet att läsa och analysera litteratur från upplysningstiden och romantiken, med fokus på verk av Carl Michael Bellman och Olof von Dalin.

Kunskapskrav

Eleven kan med viss säkerhet läsa och analysera litterära texter från upplysningstiden och romantiken samt diskutera dem utifrån litterära och tematiska perspektiv.

Prov

Faktafrågor

1. Vilken tidsperiod präglas av rationalism och vetenskap?
  - A) Barocken
  - B) Medeltiden
  - C) **Upplysningstiden**

- D) Romantiken
2. Vem är en central författare under upplysningstiden?
- A) ****Carl Michael Bellman****
- B) Selma Lagerlöf
- C) Hjalmar Söderberg
- D) Olof von Dalin
3. Romantiken betonar ofta:
- A) Rationalitet
- B) ****Känslor****
- C) Vetenskap
- D) Utbildning
4. Vilket tema är centralt i romantisk litteratur?
- A) ****Naturens skönhet****
- B) Förnuft
- C) Mänskliga rättigheter
- D) Historiska händelser
5. Vilket verk är kopplat till Olof von Dalin?
- A) ****Svenska kärnfolkets historia****
- B) Frithiofs saga
- C) Anna Karenina
- D) Den allvarsamma leken
6. Vad betyder begreppet "den subjektiva upplevelsen" i romantiken?
- A) Att beskriva historiska händelser
- B) ****Att fokusera på individens känslor och tankar****
- C) Att analysera samhällsstrukturer
- D) Att informera och utbilda
7. Vilket tema är typiskt för upplysningstiden?
- A) Mystik
- B) ****Rationalism****
- C) Individualism
- D) Passion
8. Vad representerar Carl Michael Bellmans verk främst?
- A) Naturen
- B) ****Mänskliga känslor och vardagsliv****
- C) Vetenskaplig fakta
- D) Klassiska myter
9. Lenngrens bidrag fokuserar främst på?
- A) Politisk litteratur
- B) ****Känslomässiga och personliga teman****
- C) Samhällskritik
- D) Historisk fiktion
10. Vad kännetecknar upplysningens litteratur?
- A) ****Sökandet efter förnuft och sanning****
- B) En betoning på det mystiska
- C) Naturcentrerade teman

- D) En stark känsla av gemenskap
11. Vilken litterär stil är typisk för romantiken?
- A) ****Lyrik och subjektiv prosa****
- B) Drama och tragedi
- C) Facklitteratur
- D) Argumenterande texter
12. I vilka verk finns teman av längtan och naturens betydelse?
- A) ****Wahlström och Widstrand****
- B) Kalle Blomkvist
- C) Astrid Lindgren
- D) Halka och Hedvig
13. Vad är syftet med litteratur under upplysningstiden?
- A) ****Att informera och utbilda****
- B) Att underhålla
- C) Att skapa förvirring
- D) Att förbise fakta
14. En kännetecknande egenskap för romantiken är:
- A) Fokus på vetenskap
- B) ****Betydelsen av känslor och natur****
- C) Socioekonomiska frågor
- D) Sociala konventioner
15. Vilket citat knyter upplysningstiden och förnuftets idéer?
- A) "Känslan är allt."
- B) ****"Allt vad människan gör är till förnuftigt och måste därför värdas."****
- C) "Ingen kan förstå utan att känt."
- D) "Det förflutna är bortglömt."

Resonerande frågor

1. Hur skiljer sig synen på människan i upplysningstiden och romantiken?
Syftet är att få eleverna att utforska djupare teman och perspektiv mellan två epoker.
2. Vilken inverkan tror du att upplysningstiden har haft på vår moderna syn på rättigheter och friheter?
Frågan ska engagera eleverna att reflektera över historiska konnotationer i dagens samhälle.
3. Hur skulle du beskriva romantikens påverkan på dagens litteratur?
Här får eleverna möjlighet att koppla klassisk litteratur till nutida verk i ett bredare perspektiv.
4. I vilken mån tycker du att Bellman och Lenngren fortfarande är relevanta idag?
Denna fråga uppmuntrar personlig reflektion och analys av vad som är tidlöst i litteraturen.
5. Vilka element i romantisk litteratur berör dig mest, och varför?
Det här insinuerar emotiv analys och självreflektion i förhållande till

litteraturens teman.

6. Jämför hur naturens skönhet beskrivs av både Bellman och Lenngren. Vilka likheter och skillnader finns?
Eleven uppmanas att konkret analysera textsituationer och författarnas stilar.
7. Hur uttrycker romantiken en reaktion mot upplysningstidens förnuftiga värld?
Denna fråga syftar till att främja ett kritiskt perspektiv på litterära traditioner och rörelser.
8. Vilken roll anser du att litteratur har i att påverka samhällets normer och värderingar?
En avslutande insikt för att koppla litteraturen till samhällsvetenskaplig diskussion och insikt.

Bedömning

Proven bedöms utifrån både faktafrågor och resonerande frågor, med följande poängsättning:

- För betyget E krävs minst 8 poäng totalt.
- För betyget C krävs 12 poäng totalt (minst 3 poäng från resonerande frågor).
- För betyget A krävs 18 poäng totalt (minst 5 poäng från resonerande frågor).